

SAMUEL I. PRIME

DE KRACHT VAN HET GEBED

*Aangetoond in de heerlijke betoningen van goddelijke genade
in de Fultonstreet, in andere samenkomsten in New York en
elders in 1857 en 1858.*

*Samuel I. Prime
De kracht van het gebed
© B.V. Uitgeverij De Banier, 1998
Vertaling: Mevrouw P.M. van Overbeeke
Omslagontwerp: Wim Smalen*

*The Banner of Truth Trust 1991
Eerste druk 1859
Eerste uitgave van de Banner of Truth 1991
ISBN 085151 602 5*

Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

DE BANIER - UTRECHT

Wanneer we de opwekkingsperiode 1857-1859 'het evenement van de eeuw' noemen, is deze benaming voor tenminste de Engelstalige wereld gerechtvaardigd. Ze begon geruisloos en onverwachts. Ze had grote invloed op beide kanten van de Oceaan. Mensen kwamen weer tot overtuiging van zonden en begonnen weer oprecht te loven en te prijzen. De kerken liepen weer vol, de publieke moraal werd veranderd en er ontstond een nieuwe generatie christen-arbeiders en christen-evangelisten.

Nergens was het plotselinge van de verandering zó duidelijk als in de stad New York. In die tijd verscheen er heel veel literatuur over New York. Behalve dit werk viel hieronder:

De gebedssamenkomst om twaalf uur, T.W. Chambers (Board of Publication of the Protestant Dutch Church, New York, 1858); *The New York Pulpit tijdens de opwekking van 1858, Een boek met gedenkwaardige preken* (Sheldon, Blakeman and Company, New York, 1858); *De opwekking en haar lessen*, J.W. Alexander (Anson D.F. Randolph, New York, 1859); *Beschrijvingen van opmerkelijke bekeringen en gebeurtenissen tijdens de opwekking*, (Derby and Jackson, New York, 1859).

Van deze titels schijnt *De kracht van het gebed* (Sheldon, Blakeman and Company, New York, 1859) de grootste oplage te hebben gehad. Het werd temidden van de gebeurtenissen die erin beschreven worden, in haast geschreven. Daarom wordt er niet in beschreven wat er met het verstrijken van de tijd heeft plaatsgevonden en vertelt het ons weinig over wat er elders plaatsvond. Evenmin schenkt de schrijver aandacht aan de opwekkings-theologie - een onderwerp dat reeds heel wat onenigheid heeft teweeggebracht. Ebenezer Porter's *Brieven over de geestelijke opwekkingen die ongeveer begin deze eeuw heersten* (Congregational Board of Publication, Boston, 1858) is hierover een waardevoller werk. Maar Prime, die met ontroering getuige is geweest van deze geweldige gebeurtenissen, concentreert zich op de *eerste* les in elke opwekking. Hij weet geen andere verklaring voor de geweldige verandering dan dat het Gods hand was. Om J.W.

Alexander, die ook getuige was, te citeren: 'Het werk der genade, waarin we ons verheugen, was niet het resultaat van enig menselijk ontwerp, niet van een onderlinge overeenkomst of voorgeschreven plan. Het was geen opwinding die voorzien, voorspeld en bewerkt was ... Niemand pretendeert dat hij ooit zoiets heeft gezien'. Was er vóór de opwekking heinde en ver tot gebed opgeroepen, dan zou men van het gebed gezegd hebben wat Alexander en andere schrijvers zeggen: 'De tijd die eraan voorafging, was een tijd van opmerkelijke dorheid en schaarste, zodat heel veel jonge christenen nooit gezien hadden wat men een opwekking noemt. Het was Gods genade die het gebed weer *kracht* gaf.

Samuel Irenaeus Prime werd in 1812 geboren. Voordat hij in 1834 predikant in de presbyteriaanse kerk werd, studeerde hij aan het William's College en aan het Princeton Theological Seminary. De slechte gezondheid waarmee zijn werk als herder en leraar gepaard ging, noopte hem zich op het schrijven te richten. Van 1848 tot zijn dood in 1885 was hij redacteur van de invloedrijke *New York Observer*.

De kracht van het gebed was het meest in trek. Men zegt dat het een oplage heeft bereikt van meer dan 175.000 exemplaren, met herdrukken in Europa, Afrika en Azië. Voor de 'herontdekking' van dit werk zijn we dr. Martyn Lloyd-Jones dank verschuldigd. De heruitgave vervult een wens die hij vaak vóór zijn sterven in maart 1981 uitsprak.

Enkele weken geleden vroeg de uitgever mijn hulp bij het persklaar maken van dit werk. Het was een uitdagend idee. Het zou een werk worden waarin liefde en geloof centraal staan. Om de heerlijke feiten die een jaar geleden om ons heen hebben plaatsgevonden in een boek bijeen te brengen, om het begin en de voortgang te schetsen van de grote geestelijke beweging die kenmerkend is voor het tijdperk waarin we leven en voor het land waarin we wonen, om de opmerkelijke antwoorden op het gebed die dagelijks tot eer van de goddelijke genade genoemd worden te boek te stellen, om de treffende gevallen van bekeringen in samenkomsten, in de kerk, thuis en op straat te verhalen, om te vertellen over het gebed in winkels, pakhuizen en op markten, om de opwindende geestelijke ervaringen onder alle klassen van de bevolking - juristen, handelslieden, zeelieden, kinderen - te verhalen, om te vertellen over grote zondaren die bekeerd werden, over dronkaards die weer op het rechte spoor gebracht zijn, over vrouwen wier mannen op hun gebeden tot bekering kwamen, over kinderen die de bekering van hun ouders zochten en vonden en over ouders die voor hun kinderen baden en anderen vroegen om voor hen te bidden en daarop een genadig antwoord ontvingen, over afgedwaalde zondaren die in antwoord op het gebed teruggebracht werden, over mensen voor wie in het bijzonder gebeden werd en die allemaal bekeerd werden, over heel wat meer verbazingwekkende, tere en heerlijke feiten, om de KRACHT VAN HET GEBED te tonen! - dat was het wat de uitgever van mij verlangde en mijn hart antwoordde *ja* vóórdat ik tijd had om na te gaan hoeveel inspanning en zorg het zou vragen om een verslag te maken dat ook maar enigszins aan de verhevenheid en glorie van het thema zou beantwoorden. Maar ik was zó doordrongen van het belang van deze taak en van de waarde ervan voor de kerk van nu en in de toekomst, dat ik besloot in afhankelijkheid van de hulp van Hem Die al de eer van deze opwekking toekomt, het werk waarvoor men mij zo nadrukkelijk heeft gevraagd niet af te wijzen. Het tweede, derde en vierde hoofdstuk van dit boek die het

historische verslag van de gebedssamenkomsten bevatten, werd geschreven door ds. L.G. Bingham, die deze samenkomsten vanaf het begin ervan altijd heeft bijgewoond. Hij heeft speciaal voor mijn gebruik ook de verslagen van de hier opgetekende voorvallen gereedgemaakt en vele ervan - bijzonder belangwekkende, opwindende en wonderbaarlijke gevallen - zijn nooit eerder uitgegeven. Zonder de hulp van ds. Bingham zou dit werk nooit gereed zijn gekomen, aangezien hij vele van deze feiten kende omdat hij persoonlijk met hen van wie de uitzonderlijke geestelijke ervaringen hier worden beschreven, gesproken had.

Ik ben mijn vrienden, de predikanten dr. Plumer en dr. Murray, zeer dankbaar voor de krachtige en levendige hoofdstukken die ze voor dit werk geschreven hebben. De erin vermelde feiten en de oproep tot het gebed moeten op elke oprechte lezer een diepe indruk maken.

Nooit was mijn eigen geest zó met ONTZAG vervuld als toen ik deze feiten chronologisch in hoofdstukken rangschikte. Nooit eerder werd het verband tussen het gebed en het antwoord, de verhouding vrager-Gever zó duidelijk voor mij als tijdens het gereedmaken van dit werk. Hier vind ik het door heel veel feiten en voorbeelden bevestigd, niet in de gewijde- of algemene geschiedenis, niet overgeleverd, of uit de tweede hand, maar feiten die nu gebeurd zijn temidden van deze rumoerige, drukke, woelige en wereldse stad. Feiten, dat de Heere zonder enige twijfel of tegenwerping Zijn bid-dend volk wil geven wat ze ook maar in het geloof vragen! We werpen geen vraag op over wonderen. We weten welke dingen in overeenstemming zijn met Gods wil en wat onderwerping vraagt. Hier staat het bewijs op papier dat God het gebed wil beantwoorden. Niet één gelovig mens kan in de geest van deze gebedssamenkomsten doordringen, of deze verslagen lezen zonder dat hij er diep van overtuigd is dat het zowel een heilig alsmede een heerlijk voorrecht is om te bidden, dat God gewillig is Zijn Geest te geven aan hen die erom bidden en dat het gelovig GEBED ZEKER BEANTWOORD ZAL WORDEN. Dit boek zal ongetwijfeld van zeer groot nut zijn om Gods kinderen tot bidden aan te moedigen en het zal een monument zijn tot eer van Hem Die onze kin-

deren en naasten bekeert en onze kerken met de zon en regen van Zijn genade weer tot leven brengt. Predikanten zullen deze feiten voor het oor van zeer velen herhalen, zich in de Heere verheugen en Hem voor zulke manifestaties van Zijn kracht de dank geven.

De meeste van deze feiten worden gegeven in de vorm van de verslagen van de dagelijkse samenkomsten. Dat maakt dat het boek meer belang hecht aan de feitelijke samenkomst dan wanneer ze er een afzonderlijke beschrijving van zou geven. We geven de feiten zoals ze gegeven werden door hen die gezien of gehoord hebben wat de Heere in antwoord op het gebed gedaan heeft.

Ik ben me heel goed bewust dat het werk lang niet zo volledig en volkomen is als het zou moeten zijn. Om dat te kunnen bereiken, sturen al diegenen die het lezen nog meer feiten om de kracht van het gebed en andere betoningen van Gods genade in de bekering van zondaren aan te tonen. Die zullen dan aan deze verslagen toegevoegd of in een volgende geschiedenis van dit werk van de Geest opgenomen worden, dat, naar we vertrouwen, nog maar net begonnen is.

Met geen andere wens dan God te verheerlijken en Zijn kinderen tot bidden aan te moedigen, geven we dit boek uit met het vurig gebed dat anderen in het doorlezen ervan minstens evenveel genoeg zullen vinden als de schrijver in het samenstellen ervan voor de pers.

New York, 27 november 1858.

VOORWOORD VAN DE VERTAALSTER

Voor u ligt een boek waarvan er niet zoveel te vinden zijn. Van de schrijver heb ik niet meer kunnen traceren dan wat de uitgevers zelf over hem vermelden.

Al vertalende begon het boek mij steeds meer te boeien, maar tegelijkertijd had ik, voor mij, wat problemen. Die lagen niet in de geloofwaardigheid van de erin beschreven geestelijke ervaringen van mensen, maar in bepaalde uitdrukkingen, waaraan ik bij de vertaling niet heb willen tornen. Ik heb ze laten staan zoals ze er staan.

Wij, die in een bepaalde traditie staan, hebben nu eenmaal moeite met uitdrukkingen zoals 'bidden om een onmiddellijke bekering', 'ik heb Christus aangenomen', 'naar voren komen', 'ik heb grote vreugde en vrede gevonden in het geloof'.

We kunnen nooit dankbaar genoeg zijn wanneer de opwekking echt is. Wanneer Christus gepreekt wordt, door welke predikant van welke denominatie ook, is dat verheugend. Maar bij een opwekking kunnen er wel eens onevenredige accenten gelegd worden, zodat de volle raad Gods niet verkondigd wordt.

Ten aanzien hiervan zegt de Engelse Anglicaanse bisschop J.C. Ryle dat bij mensen op 'onmiddellijke bekering' moet worden aangedrongen. Maar hieruit mag men niet afleiden dat, tenzij men niet plotseling en krachtdadig door God bekeerd wordt, men geenszins bekeerd is. Er moet bij mensen op aangedrongen worden onmiddellijk tot Christus te komen 'precies zoals ze zijn' en Hem aan te nemen. Dat is juist de hoeksteen van de verkondiging van het Evangelie. Maar er moet zowel bekering als geloof verkondigd worden. Het heeft weinig nut mensen aanhoudend te vertellen om 'tot Christus te komen' wanneer hun niet verteld wordt waarom ze moeten komen. Zondekennis is wezenlijk. Geloven dat Christus voor zondaren is gestorven hoeft per definitie geen zaligmakend geloof te zijn. De duivelen geloven ook en ze sidderen.

Het is zeer gevaarlijk om er bij gelovigen op aan te dringen dat ze zich zodra ze geloven moeten 'verheugen'. Troost en

vrede moeten verkondigd worden, maar tevens moet gewaarschuwd worden dat grote innerlijke blijdschap en een toestand waarin men overweldigd wordt door gevoel niet wezenlijk zijn voor de rechtvaardigmaking. Er is waar geloof en ware vrede zonder een gevoel van verrukking. Er zijn mensen die zich verheugen en niet geloven, terwijl anderen geloven en zich niet onmiddellijk verheugen. Laten zij die zeggen dat ze onmiddellijk gevoelige blijdschap hebben ontvangen, zich toetsen en eraan denken dat gevoel geen genade is en dat de woorden van de Heere Jezus: 'Indien gij in Mijn woord blijft, zo zijt gij waarlijk Mijn discipelen' het grote bewijs zijn van het ware geloof. Wanneer de Heere Jezus tot de scharen die Hem volgden (Luk. 14) sprak, zei Hij niets om hen aan te moedigen Hem te volgen. Nee, Hij zei dat ze de 'kosten moesten berekenen'. Dat is noodzakelijk om niet teleurgesteld te worden.

Ten aanzien van hen die naar voren komen, wijst dr. Martyn Lloyd-Jones er met klem op 'het maar eens te laten betijen en op de vruchten te letten'. Bekering is een soevereine daad van God en 'het is niet desgenen die wil, noch desgenen die loopt, maar des ontfermenden Gods wil'.

Als ik de inhoud van dit boek lees, tref ik geen oppervlakkigheid aan, maar ontmoet ik mensen die gebukt gaan onder de last van hun zonden en die er sterk naar verlangen om door Christus verlost te worden, wat zich manifesteert in de vele aanhoudende, innige en krachtige smeekbeden om persoonlijk behoud en om het behoud van anderen.

Ik denk dat het boek ons een grote les voorhoudt. Je zou toch jaloers worden wanneer je ziet hoe mensen worstelen om de bekering van zichzelf en van hun familieleden en naasten, hoe zakenlieden hun lunchtijd opofferen om in gebed samen te komen.

Het boek wint aan grote kracht vanwege de schriftuurlijk gefundeerde waarheden over het werk van de Heilige Geest, het gebed en het verbond.

Van harte hoop ik dat dit werk ertoe mag bijdragen dat ook wij met ons gebed geweld doen op de hemel en met hetzelfde grote verlangen als de godzalige dr. Martyn Lloyd-Jones

uitzien naar een echte opwekking waarin het soevereine werk van de Heilige Geest in de bekering van vele zondaren verheerlijkt wordt.

Om verwarring te voorkomen heb ik de namen van de verschillende denominaties onvertaald gelaten. De vertaling van enkele ervan zou misleidend kunnen zijn. Ook straatnamen heb ik niet vertaald.

*Mevr. P.M. van Overbeeke
Utrecht, september 1998*

HOOFDSTUK 1

Het voorgenomen werk - De industriële omkeer - Geen spectaculaire middelen - Gebed, en gebed alleen - Het verbaal - De toekomst.

De pen van een engel zou goed gebruikt kunnen worden om de wonderbaarlijke werken van God in de stad New York in de jaren 1857-1858 te boek te stellen.

De geschiedenis zal een herinnering zijn aan goddelijke genade. Ze zal voor altijd verkondigen de gewilligheid van de Heere God almachtig om het gebed te horen en te beantwoorden, van de Heilige Geest om neer te dalen en zondaren te bekeren en van Jezus Christus om te vergeven en te verlossen.

AAN GOD DE VADER, GOD DE ZOON EN GOD DE HEILIGE GEEST ZIJ ALLE LOF!

De herfst van 1857 werd gekenmerkt door een plotselinge en verschrikkelijke beroering in de industriële wereld. Deze ramp werd zo snel gevolgd door berichten over geestelijke opwekkingen en bijzondere manifestaties van goddelijke genade, dat men algemeen heeft aangenomen dat de twee gebeurtenissen met elkaar in verband staan, als oorzaak en gevolg. In tijden van tegenspoed denken mensen na. Wanneer God plotseling Zijn hand op stad en land legt, wanneer de bronnen van voorspoed opdrogen, het geluk de vleugels neemt, eeuwenoude statige huizen, onkreukbaarheid en succes instorten en van namen, waarop vanwege verdenking nog nooit een smet was geworpen, minder dan niets overblijft, zou je algemeen denken dat de mens van zichzelf zal afzien en zal zeggen: 'Waarlijk, er is een God Die regeert'. Wanneer er een aardbeving of schipbreuk op zee plaatsvindt en het hart van de mens van angst bezwijkt, zal hij tot Hem roepen Die de storm bedaart. Zo geloofde men dat de financiële storm mensen tot bidden had aangezet. En dat was ongetwijfeld zo. Nooit was een industriële crisis zo onverklaarbaar onder de regels van de economie. Men zag het als

een oordeel. Men erkende Gods rechtvaardigheid in het arresteren van mensen in hun roekeloosheid, uitspatting en dwaasheid. Duizenden kwamen zonder werk op straat te staan. Omdat ze niets anders te doen hadden, kwamen ze samen om te bidden. *Men was echter al met deze samenkomsten begonnen.* De Geest van God was reeds onder hen aanwezig. Vóór de industriële omkeer hadden stad en platteland alleen genot en winstbejag nagejaagd. De mensen haastten zich om rijk te worden en om van hun rijkdom te genieten. Roekeloos geld uitgeven, een buitensporige levensstijl, pronken met meubels, rijtuigen met bijbehoren en kleding, hadden een hoogte bereikt die nog nooit eerder in de sociale geschiedenis van ons land was voorgekomen en die volkomen onverenigbaar was met de eenvoud en deugdzaamheid van onze vaders. Voordat de paniek de wereld om het hart sloeg, hadden deze tekenen van voorspoed de gedachten van deugdzaam mensen met angst en vrees vervuld. Christenen die vrij gebleven waren van de geest van speculeren en van de manie om veel geld te verdienen, hadden hun hart vastgehouden uit angst voor de toekomst van een volk dat zó in het materiële opging, dat ze de geestelijke en eeuwige dingen vergaten. Voordat de beroering begon, waren deze vrome mensen samengekomen om te bidden. De samenkomsten werden zelfs drukker bezocht en met nieuw leven van Boven bezielde. Er werden meer samenkomsten gehouden en er kwamen steeds meer mensen. De gebedssamenkomst werd een van de instellingen van de stad. Christenen in verafgelegen delen van het land hoorden ervan. Ze baden voor de gebedssamenkomsten. Wanneer ze naar de stad kwamen, was de gebedssamenkomst de plaats waarheen ze hun toevlucht namen. Het museum of theater had die bekoring niet. Bij hun terugkeer belegden ze in hun eigen plaats soortgelijke samenkomsten. De Geest volgde en in andere steden en op het platteland zag men dezelfde rijke manifestaties van genade als in New York. Zo verbreidde het werk zich totdat het jaar in de geschiedenis van de kerk een opmerkelijk jaar is geworden. Men zal zich deze opwekking in de komende eeuwen herinneren als een opwekking die eenvoudig ontstaan is als antwoord op het gebed. We moeten verder dan

alle middelen zien en erkennen dat dit Gods handelen is. Hij had gezegd dat Hij hierom van het huis van Israël gebeden wilde worden, en toen ze riepen, antwoordde en hoorde de Heere. Dit zal in de geschiedenis van de godsdienst voor altijd het blijvend bewijs zijn van de opwekking. Het is dit feit dat dit boek in de komende jaren tot een onvergetelijk werk maakt van de waarheid en goedheid van God. Met het schrijven van dit boek beogen we te bewijzen dat God trouw is aan Zijn beloften en dat Hij Zijn Geest wil geven aan hen die erom vragen. Het dient om christenen in alle plaatsen, ja overal, aan te moedigen en te stimuleren om dezelfde heerlijke genadegift te zoeken voor zichzelf en voor verloren zondaren om hen heen. Predikanten zullen het lezen en de wonderbaarlijke verslagen erin aan hun kudde meedelen. Duizenden van de ootmoedige kinderen van God, die de weg naar de troon der genade weten, zullen bemerken, dat wanneer ze hier komen bidden, hun geloof versterkt wordt. In tienduizenden gebedssamenkomsten zullen de heerlijke geschiedenissen in dit boek opnieuw verteld worden, terwijl Gods volk tranen van blijdschap zal huilen en zal bidden of zulke grote dingen ook onder hen gezien en gedaan mogen worden.

Zo moet de opwekking verbreid en aan de vergetelheid ontrukkt worden. Waar het Evangelie ook maar gepredikt wordt, moet dit als een triomf van zijn liefde en kracht verteld worden. Andere trofeeën van Gods overwinnende genade moeten genoemd worden. Ook die moeten te boek gesteld en uitgegeven worden tot eer van Sions Koning. Het werk moet van overwinning tot overwinning doorgaan, totdat de aarde vol kennis des HEEREN zal zijn, gelijk de wateren de bodem van de zee bedekken. Dit boek is misschien de voorloper van nog een boek over eind 1859. Dat zal een vervolg zijn van de geschiedenis van de grote opwekking in Amerika.

Vervolgens zullen we nu een authentiek verslag geven van het begin en de voortgang van het werk der genade in de stad New York. In het weergeven van de feiten zal hetgeen hierboven vermeld is meer dan bevestigd worden. Er zal een verslag gemaakt worden dat de lezer ertoe zal dwingen God de eer te geven. Het oogmerk en de strekking van de

geschiedenis moeten de KRACHT VAN HET GEBED bewijzen. Elke bladzijde van dit boek bewijst dat de gelovige veel bij God vermag.

HOOFDSTUK 2

Hoe de opwekking begon en waar - Een eenzaam man op zijn knieën - Het eerste gebed - Wie was hij? - Wat heeft hij gedaan? - De eerste gedachte aan een dagelijkse gebedssamenkomst - De eerste samenkomst - Toenemende belangstelling - Christus bemind en geëerd - Andere samenkomsten worden belegd - Uitwerking op de gemeenschap - Geloof in bijzondere gevallen - Prediking - Het werk verbreidt zich - De christelijke- en seculiere pers - Het verbreidt zich over het hele land.

In de bovenste collegezaal van de 'Old North Dutch Church' in de Fultonstreet in New York lag een eenzaam man, verzonken in een ernstig, aandringend gebed, geknield op de grond. Hij was iemand die zich het leven van anderen bijzonder aantrok. Hij leefde bijna helemaal voor anderen. Hij had geen vrouw of kinderen. Er waren er echter duizenden die wél een man en vader hadden, maar die zonder God en hoop in de wereld waren. Deze duizenden waren op weg naar de poorten van de eeuwige dood. Als evangelist van de Old Church had hij al de arbeiderswijken van de stad verkend en het was zijn grote verlangen om iets voor het heil van de mensen die daar woonden te doen. Hij wist dat hij veel dingen zou kunnen doen. Hij zou elke dag traktaatjes kunnen uitdelen. Hij zou van deur tot deur het Evangelie kunnen verkondigen. Dat had hij ook allemaal gedaan. Om deze duizenden verlorenen te bereiken, had hij meerdere levens nodig. Kon er niet iets gedaan worden wat effect had? Zo lag deze man dag in dag uit en vele malen per dag op zijn knieën. Zijn aanhoudend gebed was: 'Heere, *wat* wilt Gij dat ik *doen* zal?' Hoe vaker hij bad, hoe ernstiger hij werd. Hij smeekte God hem te laten zien *wat* hij moest doen en *hoe* hij het moest doen.

Een grote verantwoordelijkheid was op zijn schouders gelegd, de *zorg* voor het geestelijk welzijn van de duizenden mensen in deze arbeiderswijken aan wie geen enkele aandacht werd besteed. Hij was voor dit werk aangewezen en

de autoriteiten van de kerk hadden hem daarin niet belemmerd door hem enige bijzondere instructies te geven. In veel van zijn arbeid werd het aan hem overgelaten om naar eigen inzicht te handelen. Het gebed was voortdurend in zijn geest en hart: 'Heere, *wat, wat* wilt Gij dat ik *doen* zal?' Hij bad of er een weg geopend mocht worden om deze verlorenen de claims van de godsdienst op het hart te drukken. Hoe meer hij bad, hoe meer hij met blijdschap verwachtte dat God hem de weg zou wijzen waardoor honderden en duizenden met het geloof in aanraking zouden komen. Maar hoewel hij bad en geloofde, had hij niet het flauwste vermoeden op welke wijze God Zijn genade zou gaan schenken. Hoe meer hij echter bad, hoe meer hij ervan overtuigd werd dat God hem zou laten zien *wat* Hij hem zou opdragen te doen.

Hij had in het werk dat hem te wachten stond ernstig Gods zegen, hulp en leiding gezocht. Hij had ernstig om leiding en onderwijs gebeden en om gewillig gemaakt te worden om te doen wat Gods Geest hem ook maar onderrichtte. Hij stond op van zijn knieën, bezielde met moed en hoop van Boven.

Zullen we deze man beschrijven? Hij is niet ver van de veertig vandaan. Hij is lang en goed gebouwd. Hij heeft een bijzonder vriendelijk en innemend gezicht, een aangenaam karakter en hij is prettig in de omgang. Hij heeft een onverzettelijke energie en een onwrikbaar doorzettingsvermogen, veel verstand van muziek en opmerkelijke gaven om te bidden en te vermanen. Hij is bescheiden in zijn optreden, zeer vroom en gezond in zijn oordeel. Hij heeft een goed verstand en een grondige kennis van de menselijke natuur. Hij heeft die karaktertrekken die hem in elk huis een welkome gast maken. Hij is intelligent en bij uitstek geschikt voor de positie waartoe hij geroepen is en die hij tot op dit ogenblik zo waardig heeft vervuld.

Jeremia Calvin Lamphier werd in Coxsackie, New York, geboren. Twintig jaar geleden kwam hij in deze stad wonen. Hij werkte in de handel. In 1842 deed hij belijdenis van zijn geloof en sloot hij zich aan bij de Tabernacle Church. Gedurende acht à negen jaar was hij lid van de kerk van dr. James W. Alexander. In 1857 voegde hij zich bij de North Dutch Church. Op 1 juli van hetzelfde jaar ving hij zijn werk aan als

evangelist van die kerk, onder leiding van haar kerkenraad. Hij begon zijn arbeid zonder dat men hem enige richtlijnen gaf. Men liet het aan hem over om al het goede te doen dat in zijn vermogen lag, precies zoals hij dat goeddacht. De kerkenraad stond hem daarin altijd zoveel mogelijk bij. We hebben zijn dagboek, dat niemand behalve hijzelf en de schrijver gelezen hebben, ingezien. Reeds de eerste bladzijde is kenmerkend voor de man. We schrijven de beginregels over:

NEW YORK, 1 JULI 1857.

'Vertraagt niet in goed te doen' - 2 Thess. 3:13. 'Ik vermag alle dingen door Christus, Die mij kracht geeft' - Fil. 4:13. 'Las 2 Timotheüs 4. Denk dat ik iets gevoel van de verantwoordelijkheid van het werk dat ik op me heb genomen. Voelde Gods nabijheid in het gebed en mijn algehele afhankelijkheid van Hem van Wie alle kracht komt'.

Zo begon deze man zijn arbeid in de meest veronachtzaamde delen van de stad New York, in de arbeiderswijken. En nu een eerste idee van de gebedssamenkomst om twaalf uur. Hij zegt:

'Toen ik op een dag plichtsgetrouw de ronde deed en langs de straten liep, werd mij de idee ingegeven dat het *zakenlieden*, die gewoonlijk van twaalf tot één uitrusten en iets eten en drinken, goed zou doen een uur te bidden. De idee was bidden, zingen, bemoedigen en geestelijke ervaringen uitwisselen, al naargelang de situatie. Van niemand zou geëist worden dat hij of zij een uur bleef. Iedereen mocht komen en gaan afhankelijk van het feit of het werk dat toeliet of vereiste, of dat men er de genegenheid toe gevoelde. Er werden voorzieningen getroffen en op 23 september 1857 om twaalf uur 's middags werd de deur van de collegezaal op de derde verdieping geopend. Om half een hoorde men op de trap de voetstap van een eenzame enkeling. Even later nog een, en nog een, en ten slotte nog een, totdat het hele gezelschap uit zes mensen bestond! *De Heere was met ons om ons te zegenen*'.

We zullen zien dat onze evangelist de eerste helft van de eerste gebedssamenkomst om twaalf uur alleen was, of liever

gezegd, hij bad het eerste half uur alleen.

Zo begon dus om twaalf uur de gebedssamenkomst voor zakenlieden! Deze samenkomst zou veranderingen teweegbrengen. De oude, lange, koude en formele routine zou doorbroken worden. Alles moest afgestemd worden op het korte verblijf van diegenen die kwamen. Alle godsdienstoefeningen moesten kort en duidelijk zijn en betrekking hebben op de zaak die aan de orde was, dit vanwege het feit dat mannen geroepen werden om hun plicht te doen. Ze konden binnenkomen en vijf minuten of het hele uur blijven. Dat konden ze zelf bepalen. Wanneer ze vijf minuten bleven, hadden ze wellicht gelegenheid om aan de godsdienstoefening deel te nemen, want niemand kreeg meer dan vijf minuten om opmerkingen te maken of om te bidden. De tweede samenkomst werd een week later gehouden, op woensdag, 30 september. Er waren toen twintig mensen aanwezig. Het was een waardevolle samenkomst. Er werd veel gebeden en het hart van de aanwezigen was vanbinnen gesmolten. De volgende samenkomst werd op 7 oktober gehouden. Het privédagboek zegt over deze samenkomst:

'Gereed voor de gebedssamenkomst om twaalf uur. Bezocht een aantal mensen om hen uit te nodigen aanwezig te zijn. Ik sprak, zoals ik dat altijd doe, met mensen die ik op straat tegenkwam, als ze tenminste naar me wilden luisteren. *Ik bad of de Heere er velen toe wilde neigen om naar de plaats van het gebed te komen*. Ging om twaalf uur naar de samenkomst. Er waren tussen de dertig en veertig mensen aanwezig. 'Loof de Heere, mijn ziel, en al wat binnen in mij is, Zijn heilige Naam'.

Deze samenkomst had zo'n bezielend en bemoedigend karakter, dat er voor de VOLGENDE DAG een samenkomst werd vastgesteld die door heel veel mensen werd bezocht. En vanaf deze dag dateert de gebedssamenkomst voor zakenlieden die elke dag samenkwamen. De samenkomsten werden beneden in de middelste collegezaal gehouden omdat die ruimer was. In hetzelfde dagboek wordt over de samenkomst op 8 oktober gezegd:

'Woonde om twaalf uur de gebedssamenkomst bij. Er waren heel veel mensen aanwezig en er was een geest van nieuwe

toewijding aan de dienst van Christus en een duidelijk verlangen om dichtbij Zijn kruis te leven'.

Zoals we uit andere bronnen vernemen, was dit een samenkomst waarin men bijzonder vurig bad en zich verootmoedigde en verfoeide. Er was een groot verlangen dat God Zichzelf zou verheerlijken in het uitstorten van Zijn Geest op hen. Het verbaast ons niet erg wanneer we zien wat er vervolgens van de samenkomst daarna, 9 oktober, vermeld staat: 'Bezocht een aantal mensen om hen uit te nodigen om om twaalf uur de gebedssamenkomst bij te wonen. Ging om twaalf uur naar de samenkomst. Er waren heel veel mensen aanwezig. De samenkomst trekt meer belangstelling. Het aantal bezoekers neemt toe. We hadden een kostelijke tijd. *Het was de poort van de hemel zelf.*

We gaan nu naar 31 oktober en bemerken dat het godsdienstig besef snel en sterk is toegenomen, zoals het volgende fragment zal laten zien. Dit is in elk opzicht een betrouwbaar en het enige verslag dat van deze samenkomsten is bewaard gebleven.

'Woonde om twaalf uur de gebedssamenkomst bij. Er zijn veel mensen aanwezig en Gods Geest was duidelijk in ons midden'.

Van de volgende dag, 14 oktober, wordt gezegd: 'Woonde om twaalf uur de gebedssamenkomst bij. Meer dan honderd aanwezigen. Velen van hen belijden geen godsdienst, maar zijn overtuigd van hun zonden en zoeken aandeel aan Christus te krijgen. Ze vragen wat ze doen moeten om behouden te worden. God geve dat ze ervaren dat Christus dierbaar is voor hun ziel'.

Vervolgens: 'Dit is een bewolkte, regenachtige dag'.

Van de enkele volgende samenkomsten vinden we aantekeningen als deze:

'Een grote opkomst; een goede geest vulde de plaats; een groot verlangen om voor God ootmoedig te zijn, gezien de zonden van het verleden. Ik voel dat Gods Geest de harten van de mensen aanraakt.'

Nu, 23 oktober, één maand na de datum van de eerste gebedssamenkomst om twaalf uur, lezen we deze opmerkelijke passage:

'Bezocht enkele van de uitgevers van de christelijke bladen om hen er opmerkzaam op te maken hoeveel belangstelling er elke dag voor onze samenkomsten wordt getoond'.

De grote opwekking was dus metterdaad begonnen en al enige tijd aan de gang voordat er in het openbaar over werd gesproken. Zo geruisloos waren haar voetstappen geweest. De geestelijke belangstelling in de 'Fultonstreet' gebedssamenkomsten, zoals ze nu gewoonlijk werden genoemd, nam steeds meer toe, totdat haar invloed in verschillende en verafgelegen stadsdelen krachtig werd gevoeld. Tijdens de eerste maand van deze samenkomsten hadden veel predikanten en leken die tot de kerken van de steden New York en Brooklyn behoorden, een of meerdere van deze samenkomsten bezocht. Ze waren warm gemaakt door het heilige vuur dat reeds ontstoken was. En zoals de vonken van het brandende gebouw overslaan om andere vuren aan te steken, zo droegen deze het vuur naar hun eigen kerken.

We komen nu bij een ander bijzonder belangrijk gedeelte ten aanzien van het gebed. Er werd niet alleen in de Fultonstreet gebeden, maar in verschillende kerken ging men 's morgens gebedssamenkomsten houden. De kerk in de Broomstreet was een van de eerste kerken waarin ze gehouden werden. Andere kerken volgden, zowel in New York als in Brooklyn, zonder dat men van tevoren overlegde of van elkaars doen en laten afwist. Voordat men er ook maar iets over had gehoord en bijna tegelijkertijd met de samenkomst in de Fultonstreet, zo niet eerder, werd er elke dag om twaalf uur in de Plymouth kerk, Brooklyn, een gebedssamenkomst gehouden. Op een rustige en onopvallende wijze was men, eerder of later, andere samenkomsten gaan houden. In de tweede maand dat er samenkomsten in de Fultonstreet werden gehouden, waren er elke dag reeds verschillende morgensamenkomsten.

De angst voor nabootsing weerhield sommigen ervan om in deze zaak verdere stappen te ondernemen. Maar over het algemeen dacht men daar niet aan. De plaats van het gebed was een bijzonder heerlijk toevluchtsoord en er kwamen steeds meer van deze plaatsen omdat mensen zich gedrongen voelden om te bidden. Ze hadden een groot verlangen

om te bidden. Ze voelden zich, door een of andere onzichtbare kracht, tot bidden gedrongen. Ze voelden de druk van de roep tot gebed. Nauwelijks werd er dan ook een plaats van het gebed geopend of de christenen stroomden er samen om met elkaar hun smeekbeden uit te storten. Christenen, zowel mannen als vrouwen, van alle leeftijden en van verschillende kerkgenootschappen, kwamen op een gemeenschappelijk platform van broederschap in Christus samen. De verschillende kerkelijke richtingen waren voor hen volkomen onbelangrijk. Vanuit een christelijke verbondenheid zonden ze hun gemeenschappelijke smeekbeden op tot de troon van de hemelse Gever.

Men vroeg nooit: 'Tot welke kerk behoort hij?' Maar de vraag was: 'Behoort hij Christus toe?'

Het eerste begin van de opwekking kenmerkte zich door liefde tot Christus, liefde tot al Zijn volk, liefde tot het gebed en liefde tot persoonlijke inspanning. Nooit werd er sinds de tijd van de eerste christenen in een eerdere opwekking de naam van Christus *zó verbeerlijkt*, nooit *zó vaak genoemd* en nooit *zó dierbaar* voor de gelovige. Nooit had men *zó'n* vurige liefde voor Hem getoond. Nooit had men zich *zó* aan Zijn dienst toegewijd. Het is dan ook niet vreemd dat diegenen die Hem zo liefhadden, Zijn beeld liefhadden waar en in wie zij dat dan ook zagen. Het was een morele noodzakelijkheid. Men voelde de eenheid van de christenen. Dat behoefde geen verklaring.

Vandaar dat er geen plaats voor sectarische naijver was. Men gevoelde dat alle christenen het recht hadden om te bidden. Ze kregen allemaal de opdracht om te bidden. Allen behoorden te bidden. En als ze allemaal wilden bidden, en samen wilden bidden, wie zou dat dan beletten?

Deze eenheid van christenen in het bidden deed de ongelovige wereld verbaasd staan. Men gevoelde dat *dít* bidden was. Deze liefde van christenen voor elkaar en voor Christus, deze liefde voor het gebed en voor de zielen, deze eenheid in het gebed van allen wier namen niet belangrijk waren, nam alle tegenstand weg, zodat niemand zijn mond opende en zich ertegen verzette.

Integendeel, iedereen was ervan overtuigd dat dit werkelijk

Gods werk was. De onboetvaardigen gevoelden dat christenen hen liefhadden, dat hun liefde tot zielen gemeend was. Iedereen wist in zijn hart dat dit aangenaam was voor God. Ze gevoelden dat dit niet het werk van mensen was, maar van God. Een gevoel van de goddelijke aanwezigheid in de gebedssamenkomst vervulde hen met ontzag. Ze gevoelden dat dit heilige grond was. Christenen waren zeer verootmoedigd. Onboetvaardige mensen zagen en bemerkten *dit*. Ze gevoelden dat het vreselijk was om met de plaats van het *gebed* lichtzinnig om te gaan, dat het ontierend was om aan de geest, de oprechtheid, het nut of de *kracht* van het gebed te twifelen. Men ging beseffen dat christenen *antwoorden* op hun gebeden kregen, dat, wanneer ze samen om de bekering van iemand in het bijzonder baden, die persoon zeker bekeerd zou worden. Wat gaf hun die *zekerheid*? Wat deed hen zeggen dat 'volgens hen deze en die man spoedig een christen zou worden?' Omdat ze het *onderwerp van het gebed* waren geworden. En mensen *baden* in de samenkomst alsof ze *verwachtten* dat God horen en *het gebed* horen en *beantwoorden* zou.

Al deze overtuigingen maakten dat mensen van bijna elke rang en stand voor de godsdienst openstonden. Het was niet moeilijk om toegang tot hun hart te krijgen. Zo bereidde God de weg tot hun overtuiging van zonden en bekering.

We hebben gesproken over het begin van de tweede maand van de gemeenschappelijke gebedssamenkomsten om twaalf uur. Hierover vinden we in Lamphiers dagboek het volgende: 'Bezocht om twaalf uur de gebedssamenkomst. Een goede opkomst en er heerst een goede geest, want God is duidelijk in deze samenkomst aanwezig. Een gezegende geest vervult de plaats. Had gesprekken met ontwaakte zondaren. Een jongeman stond in de samenkomst op en legde - voor God - een positieve verklaring af dat hij naar de gebedssamenkomst zou komen'.

Het is bijzonder interessant om in dit stadium van de opwekking eens te kijken naar het karakter van de prediking die de overhand begon te krijgen en naar de soorten onderwerpen die werden aangeboden. De Heilige Geest schijnt de gedachten van predikanten naar die gedeelten van Zijn Woord te

leiden die Hij als vuur en een hamer gebruikt om het keiharde hart in stukken te slaan. Hij leidt dit alsmede al het andere dat Hij als middel tot de zaligheid gebruikt.

Laten we een ogenblik kijken naar die schriftgedeelten die tijdens de periode waarover we gesproken hebben, het onderwerp van gesprek waren en zien hoe opmerkelijk ze waren. Veel predikanten baseerden hun preken hierop en kozen er niet van tevoren een gedeelte uit. Dit bewijst duidelijk hoe de gedachten van deze ambassadeurs van de Heere Jezus Christus werden geleid. Dit zijn de teksten van preken die nooit zijn uitgegeven, maar tijdens deze periode in de Old Dutch Church gehouden werden:

1 Korinthe 1: 30-31: 'Maar uit Hem zijt gij in Christus Jezus, Die ons geworden is wijsheid van God, en rechtvaardigheid en heiligmaking en verlossing. Opdat het zij, gelijk geschreven is: Die roemt, roeme in de Heere'.

1 Korinthe 10:15: 'Als tot verstandigen spreek ik; oordeelt gij hetgeen ik zeg'.

Psalms 30: 6-7: 'Ik zeide wel in mijn voorspoed: Ik zal niet wankelen in eeuwigheid. Want, HEERE, Gij had mijn berg door Uw goedgunstigheid vastgezet; maar toen Gij Uw aangezicht verborg, werd ik verschrikt'.

Psalms 17:5: 'Houdende mijn gangen in Uw sporen, opdat mijn voetstappen niet zouden wankelen'.

Jeremia 8:22: 'Is er geen balsem in Gilead? Is er geen heilmeester aldaar?'

Hebreënen 10:34: 'Wetende dat gij hebt in uzelf een beter en blijvend goed in de hemelen'.

Mattheüs 16:19: 'En Ik zal u geven de sleutelen van het Koninkrijk der hemelen'.

Efeze 4:30: 'En bedroeft de Heilige Geest Gods niet, door Welken gij verzegeld zijt tot de dag der verlossing'.

Titus 3:8: '... om goede werken voor te staan. Deze dingen zijn het, die goed en nuttig zijn den mensen'.

Maleáchi 3: 16-17: 'Alsdan spreken, die de HEERE vrezen, een ieder tot zijn naaste: De HEERE merkt er toch op en hoort, en er is een gedenkboek voor Zijn aangezicht geschreven, voor degenen, die de HEERE vrezen, en voor degenen, die aan Zijn Naam gedenken. En zij zullen, zegt de HEERE

der heirscharen. te dien dage die Ik maken zal, Mijn eigendom zijn; en Ik zal hen verschonen, gelijk als een man zijn zoon verschoont, die hem dient'.

Psalms 4:8: 'Gij hebt vreugde in mijn hart gegeven, meer dan ten tijde als hun koren en hun most vermenigvuldigd zijn'.

1 Samuel 16:7: 'Want de mens ziet aan wat voor ogen is, maar de HEERE ziet het hart aan'.

2 Korinthe 5:20: 'Zo zijn wij dan gezanten van Christuswege, alsof God door ons bade; wij bidden van Christuswege: Laat u met God verzoenen'.

Romeinen 8:1: 'Zo is er dan nu geen verdoemenis voor degenen die in Christus Jezus zijn, die niet naar het vlees wandelen, maar naar den Geest'.

Psalms 84:12: 'Want God de HEERE is een Zon en Schild; de HEERE zal genade en ere geven; Hij zal het goede niet onthouden dengenen, die in oprechtheid wandelen'.

Markus 3:3: 'En Hij zeide tot de man, die de verdorde hand had: Sta op'.

Efeze 5:25: '... gelijk ook Christus de gemeente liefgehad heeft en Zichzelf voor haar heeft overgegeven'.

1 Timotheüs 1:11: 'Naar het Evangelie der heerlijkheid des zaligen Gods'.

Job 23:3: 'Och, of ik wist, dat ik Hem vinden zou'.

Lukas 19:10: 'Want de Zoon des mensen is gekomen om te zoeken en zalig te maken dat verloren was'.

Johannes 10:14: 'Ik ben de goede Herder; en Ik ken de Mijnen en word van de Mijnen gekend'.

We hebben deze gedeelten genomen in de volgorde zoals iemand ze gehoord en opgetekend had. Ze staan niet in chronologische volgorde. Dat wijst erop dat over die waarheid gepreekt werd die op de situatie van toepassing werd geacht. Er is in deze gedeelten iets wat *bijzondere aandacht waard is*. Iedereen die ze zal lezen en erover zal nadenken, zal het verband ervan zien. Er werd ongetwijfeld veel *geboden* in verband met de voorbereiding en prediking van deze verhandelingen. Wat moet er in deze preken een grote liefde zijn geweest! Met welk een onuitsprekelijk verlangen probeerden deze predikers zielen voor Christus te winnen! We vragen de lezer over deze gedeelten als voorbeeld van de

opwekking na te denken en erop te letten, dat al die preken voorbereid en gehouden werden met het oog op die onbegrensde liefde die deze gebedssamenkomsten kenmerkte. Het heerlijke begin van de opwekking was liefde, en liefde moet de kern geweest zijn waarom het in deze smeekbeden draaide.

Voordat de tweede maand van de dagelijkse gebedssamenkomst voorbij was, werden de twee lager gelegen collegezalen opengesteld en die stroomden onmiddellijk vol. Toch was deze wijdverspreide geestelijke belangstelling zo geleidelijk en zonder veel vertoon ontstaan dat men in de ene gebedssamenkomst nauwelijks wist wat men in de andere deed. De geestelijke belangstelling nam nu snel toe en breidde zich uit naar alle delen van het land. Veel buitenlandse zakenlieden, die voor zaken naar New York kwamen, kwamen dan om twaalf uur naar de samenkomst en ze maakten een diepe indruk op hen. Wanneer ze weer thuiskwamen, vertelden ze wat de Heere in New York deed.

Wanneer we bij de geschiedenis van de derde maand van het gebed komen, zien we hoe snel er een verandering plaatsvond, niet alleen in de stad, maar over het hele land. Overal was men weer gaan *bidden*. Het waren geen gebedssamenkomsten in navolging van die in de Fultonstreet. Wie dat zegt of denkt, vergist zich zeer. God werkte op heerlijke wijze bij de mensen een verlangen om te bidden. Het was het verlangen om te *bidden*. Dezelfde Kracht die in de Fultonstreet tot bidden aanzette, zette elders tot bidden aan. De gebedssamenkomst in de Fultonstreet en alle soortgelijke samenkomsten werden door hetzelfde gekenmerkt. De Geest des Heeren werd op deze groepen mensen uitgestort. Dat maakte de plaatsen van het gebed over het hele land tot plaatsen waar grote ernst heerste en waar mensen ernstig naar God vroegen. De mensen twijfelden er niet aan - konden er niet aan twijfelen - dat God als antwoord op het gebed Zich niet onbetuigd liet. Het was deze ernstige overtuiging die alle tegenstand het zwijgen oplegde, de onbekommerden en dwazen deed ontwaken, de harten van christenen bemoedigde en verheugde en een algemene terugkeer naar de Heere bewerkte.

Nooit eerder was er van de kant van de eeuwige gezegende Geest zo'n liefde en genade getoond. Over het hele land maakte de christelijke pers het nieuws bekend over wat de Heere in sommige plaatsen aan het doen was en dat Hij zo de weg baande voor wat Hij in andere plaatsen zou gaan doen. Over het hele land waren duizenden en duizenden kamers getuige van vurig roepen en hevig schreien tot God in het gebed. Duizenden uitziende harten die hoorden dat Jezus voorbijging, smeekten Hem zó lang te blijven dat Hij op hen neer zou zien.

Reeds aan het begin van dit jaar (1858) begon deze grote opwekkingsbeweging in deze stad de aandacht te trekken van de seculiere pers, die de feiten ervan bekend ging maken. Op een enkele uitzondering na deed ze dat in bijzonder eerbiedige en goedkeurende bewoordingen. De meeste seculiere dagbladen in deze stad maakten overal bekend wat er aan de hand was. De mensen vroegen dat en ze waren hiertoe min of meer genoodzaakt. Over het hele land las men met grote en vurige belangstelling de rubrieken over de opwekkingen en vele duizenden, die nooit een christelijke krant inkeken, werden erdoor beïnvloed. Gods hand was in dit alles.

We geven enkele korte fragmenten uit Lamphiers eigen dagboek om te laten zien welke middelen er werden gebruikt.

'Veel mensen bezochten om twaalf uur de gebedssamenkomst. We deelden het traktaatje 'Drie Woorden' uit, en iedereen moest het aan een of andere vriend geven en *Gods bijzondere zegen erover vragen*'. Alles werd biddend gedaan. 'Bezocht om twaalf uur de gebedssamenkomst. De zaal was helemaal vol. Het traktaatje dat vandaag werd uitgedeeld, had als titel: 'Eén Eerlijke Poging'. Voordat het uitgedeeld werd, moest men eerst *bidden* en God vragen het op zijn zendingsreis te zegenen tot zaligheid van zielen. Daarna moest men het uitdelen. Deelde traktaatjes uit, ging bij verschillende jonge mensen langs en sprak met hen over de zaligheid van hun ziel'.

'Tijdens de gebedssamenkomst om twaalf uur vertelde een jongeman, een uit een groot aantal, wat de Heere door het bezoeken van de samenkomsten aan zijn ziel gedaan had,

wat elk christelijk hart ontroerde en wat men zich met blijdschap zal herinneren'.

5 JANUARI 1858

'Uitgenodigd voor een gesprek met enkele van de uitgevers van de *dagbladen* om daarin enkele voorvallen op te nemen die elke dag in de gebedssamenkomsten plaatsvinden'.

Dit waren waarschijnlijk de eerste berichten van de seculiere pers over wat er in deze samenkomsten plaatsvond.

Aan het einde van de vierde maand nam de gebedssamenkomst in de Fultonstreet drie collegezalen van de consistorie-ruimten in beslag. Ze waren allemaal tot de laatste plaats toe bezet. Dat was ook het geval met alle andere gebouwen in de steden New York, Brooklyn, Jersey City, Newark en in hun omgeving.

Zullen we de hand van God in deze opwekking ontdekken, dan moeten we meer in het bijzonder iets over de verspreiding van de samenkomsten zeggen. De drie collegezalen van de Old Dutch Church waren propvol. Er was geen zit- of staanplaats over. Velen, misschien wel honderden, moesten vertrekken omdat ze zelfs niet in de hallen konden komen. Eén feit is wel heel opmerkelijk en het *moet* vermeld worden, opdat we zullen zien dat 'de uitnemendheid der kracht Godes is'. Er waren geen welsprekende predikers, geen vurige en geestdriftige oproepen. Er werden geen pogingen gedaan om geestelijke belangstelling op te wekken. Alles ging er rustig, plechtig en eerbiedig aan toe. Het eenvoudige en belangrijke feit was: de mensen werden tot *bidden* gedrongen. De mensen hadden dringend een plaats nodig waar ze konden bidden.

Zo geruisloos was dit werk der genade dat het ene deel van de gemeenschap niet wist wat het andere deel deed. Inplaats dat men plannen uitdacht en uitvoerde om de gemeenschap aan te sporen, scheen de hele gemeenschap reeds als één man in beweging gekomen. Het gevoel was niet het middel voor het houden van deze samenkomsten, het was alleen de vertolking ervan. Sinds de dagen van Pinksteren was het niet eerder voorgekomen dat christenen één van hart en geest waren. En vanaf de schepping van de wereld is er nooit zo'n

belangrijk tijdperk geweest. Hoe meer we op de feiten ervan ingaan, hoe meer de geest met aanbidding, verwondering en verbazing over het enorme belang en de enorme reikwijdte ervan vervuld is. Iedereen handelde overeenkomstig een plan zoals dat reeds ontvouwd was. Niemand nam zelf het initiatief, maar volgde de ontwikkelingen van een plan dat reeds uitgezet was. Het begin gaf geenszins het einde te zien. Men zag alleen hoe het plan van dag tot dag ontvouwd werd door Hem Die alles had ontworpen.

Wie zou van tevoren hebben gezien dat de samenkomst, waarin vier mensen - één presbyteriaan, één baptist, één congregationalist en één van de Reformed Dutch Church - in die bovenkamer baden, verband hield met de gebeurtenissen die zouden volgen? Wanneer was er ooit eerder zo'n samenkomst geweest die uit mensen zoals hierboven genoemd was samengesteld en die voor zo'n doel en op zo'n uur samenkamen? Een samenkomst die niet door een of ander menselijk trucje snel resultaten wilde zien en haast maakte, maar zoals God - '*niet overhaast*' - te werk ging en waardoor een hele christelijke natie van het centrum tot daarbuiten wakker geschud zou worden? Niemand wist wie naar die samenkomst in de bovenkamer zou komen, of er sowieso iemand zou komen. En toch vinden we daar juist de elementen van die diep ontroerende *christelijke eenheid* die de gouden ketting was waarmee miljoenen christen-harten zoals nooit eerder aan elkaar verbonden zouden worden en waardoor de ware eenheid van de kerk van Christus zichtbaar zou worden. Wiens hand was hierin dan alleen de hand van God? En deze eerste samenkomst was een gemeenschap van verschillende denominaties die daar bijeenkwamen om te *bidden* - een verbondenheid in het gezegende werk van het gebed. O, wie begrijpt niet dat God hierin erkend en geprezen moet worden! Zijn hand heeft het gedaan en Zijn Naam zal al de eer ontvangen!

We zullen later zien hoe snel het werk voortging vanaf het punt waar we nu zijn.

Maar God moest een werk doen en Zijn Heilige Geest bereidde de weg voor. Wanneer we teruggaan naar die eerste gebedssamenkomst om twaalf uur en *voortuitkijken*, kunnen

we niet zien wat het was dat er gedaan moest worden. Maar zoals we het nu zien, en terugblikken op de geschiedenis in het verleden, kunnen we duidelijk zien wat het was.

Deze opwekking zal de voorbode zijn van grotere en heerlijker dingen, die nog geopenbaard moeten worden zoals God in Zijn heilsplan heeft voorzien. Wat die zullen zijn, kunnen we niet zeggen. 'Maar de komende gebeurtenissen werpen hun schaduw vooruit'. Aangezien dit een wet is in het rijk van de natuur, van de voorzienigheid en van de genade, mogen we dus zonder aarzeling besluiten dat, hoe veelbewogen en belangrijk deze gebeurtenissen nu ook zijn, we 'grotere dingen zullen zien dan deze'.

De tijd zou verhaast moeten worden om meer zicht op de zaken te krijgen, edeler doelen te verwezenlijken, verstrekkender plannen te opperen, kostbaarder offers te doen en heerlijker plannen te realiseren.

De christelijke pers begreep de zin van wat er gaande was zeer wel en sprak eensgezind in de geest van de heersende en komende belangstelling, en veel meer, in de stralen van het licht dat nu over de wereld opging. Wanneer we naar deze periode teruggaan, zegt één krant:

We doen niet meer dan we altijd moeten doen en gemakkelijk kunnen doen, in overeenstemming met het vervullen van elke plicht. Als het zo is dat enkele zwakke gebeden zó gezegend worden, zullen wij dan het bidden nalaten? Zullen wij, zolang de belofte 'Bid en gij zult ontvangen' van kracht blijft, zolang wij weten dat onze God 'noch moede noch mat' wordt, zolang 'de velden wit zijn om' onsterfelijke zielen 'te oogsten', God niet meer aanroepen?

Een andere krant zegt:

'Zal het werk ophouden? Zal er aan de geestelijke opwekking, die in enkele opzichten de opmerkelijkste is die de kerk ooit heeft meegemaakt, een eind komen omdat het niet langer winter, maar zomer is? - alsof Gods genade als enkele omheinde gebieden zou zijn die maar één klimaat kunnen verduren. Er is toch niemand die kan denken dat God dat wil.

De kerk, of juister, de individuele kerken, hebben, zoals men het zou kunnen zeggen, vaak verwoede pogingen gedaan

om zondaren tot bekering te brengen. Enkele weken hebben ze zowel van de ziel als van het lichaam van ieder mens, die ze de ernst van het leven hebben doen beseffen, veel gevergd. Zulke pogingen *moeten ontspannen* gedaan worden. Vlees en bloed kunnen hen niet overeind houden. Maar zo is dat niet met de opwekking die nu plaatsvindt. De kerk is nog steeds levendig en zal haar werk altijd voortzetten op precies dezelfde wijze zoals ze heeft gedaan, zonder tegen één wet van de geestelijke of lichamelijke gezondheid te zondigen. Deze opwekking heeft niet teveel van ons gevergd. Ze heeft ons alleen beziel en ervoor gezorgd dat ons geloof niet in strijd was met onze alledaagse bezigheden. Ze heeft, zoals nooit eerder, ons *nationale leven volmaaktheid en evenwicht gegeven*. Tot zover is ze in kracht en sterkte toegenomen. Terugvallen betekent niet na gedane arbeid rusten, maar verlamd zijn'.

En een andere krant:

'De opwekking gaat niet alleen in het hele land met onverminderde kracht verder en strekt zich niet alleen uit tot nieuwe gebieden waar ze tot nu toe minder merkbaar is geweest, maar wanneer we niet bedrogen worden, blijkt de werkelijke ernst van de kerken voor de voortgang van het werk uit meer weloverwogen en verstrekkender plannen om zich te blijven inspannen voor dit werk dat zo bijzonder gezegend is. We moeten oude denkgewoonten vaarwel zeggen en ons er met ernst toe zetten om aan de nooit eerder voorgekomen eisen van de tijd te voldoen. God heeft nooit eerder een mensengeslacht op deze aarde geroepen zoals wij nu geroepen worden'.

Overall in de stad en op het platteland waren er voorbereidingen. God had het bewerkt. En mensen begonnen het te zien en ze gingen omhoog zien.

Begin februari beseft men dat deze honderden mensen die naar de gebedssamenkomst in de Fultonstreet kwamen en voor wie geen plaats meer was, elders ondergebracht moesten worden. De oude Methodist Church in de Johnstreet, die één straat verder was, werd door onze broeders van deze kerk om twaalf uur voor de gebedssamenkomst opengesteld. Elke dag was de kerk om twaalf uur helemaal vol met zaken-

lieden die zouden komen en ook inderdaad kwamen. Alle galerijen rondom in de kerk waren bezet, voornamelijk door dames. Niets scheen erop te wijzen dat de ene denominatie belangrijker was dan de andere. Niemand die hier als vreemdeling was binnengekomen kon vanwege het karakter van de samenkomst hebben verteld of ze in een kerk van de methodisten, baptisten, presbyterianen of congregationalisten of van elke andere denominatie werd gehouden. Onmiddellijk bemerkte men dat het auditorium te klein was en men stelde de collegezaal in het souterrain open, die onmiddellijk vol was. Het aantal mensen dat deze diensten elke dag bijwoonde, werd op tweeduizend geschat.

Er waren nu om twaalf uur vijf vaste diensten - drie in de kerk in de Fultonstreet en twee in de kerk in de Johnstreet. En toch gingen er honderden weg omdat ze in geen enkele kerk konden binnenkomen. Zozeer waren de mensen tot bidden gedrongen. Er kwam snel antwoord op het gebed en heel veel mensen keerden zich nu tot God en zochten Hem 'met heel hun hart'.

Op de zeventiende maart werd Burton's Oude Theater in de Chambersstreet door een aantal kooplieden uit die buurt voor een gebedssamenkomst om twaalf uur geopend. Er kwamen drommen mensen naar de eerste samenkomst. Een half uur vóór de aanvang van de dienst was het Oude Theater tot op de laatste plaats toe, tot in elke hoek bezet met zeer ernstige en diep ontroerde mensen. Voordat het uur van het gebed begon, werden de straten afgezet en kon men op geen enkele mogelijke manier binnenkomen. Dan stonden er honderden een uur lang op straat te wachten. Dit bleef zo totdat de gerechtshoven van de Verenigde Staten het gebouw nodig hadden en het niet langer voor de gebedssamenkomsten gebruikt kon worden.

Onmiddellijk vond men een pakhuis (Broadway 69, tweede verdieping) en dit richtte men gerieflijk in met het doel om gebedssamenkomsten te houden. De ruimte was 25 bij 100 voet en elke dag helemaal vol. Het is met geen woorden te beschrijven hoe ernstig de godsdienstoefeningen waren.

Enige tijd later verhuisde de samenkomst naar no. 175 in dezelfde straat, waar ze door christenen in dit deel van de

stad en van alle denominaties werd voortgezet.

We zullen nooit vergeten dat we op een van deze samenkomsten aanwezig waren toen ze, zoals gewoonlijk, geleid werd door de zeer Eerwaarde Bisschop McIlvaine uit Ohio. De ernst van zijn openingsgebed zal ons altijd bijblijven. Hij knielde op de grond en leidde de godsdienstplechtigheden bijzonder ootmoedig, ernstig en aandringend. Hij was vol vertrouwen en bezielde met de geest van een opwekking. Zijn korte, welsprekende slottoespraak, die vol diepe ontroering, broederlijke liefde, dankbaarheid en blijdschap was, zal ons altijd in de herinnering blijven. Hierin beschreef hij het werk der genade zoals dat in zijn eigen geest lag. Hierin erkende hij de hand van God in haar begin en in elke voortgaande stap. Hierin werd met vreugde gesproken over de Geest der genade en der gebeden Die op alle 'christenen' was uitgestort. Die toespraak zal lang in het geheugen voortleven van diegenen die haar hebben gehoord.

Samenkomsten voor dagelijks gebed werden als volgt gehouden:

's MORGENS:

Seventh Avenue Reformed Dutch Church	- zes uur
Broome and Elizabeth Baptist Church	- kwart voor acht
Church of the Puritans	- acht uur
Church of the Puritans (dames)	- kwart voor elf
Hope Chapel	- acht uur
Fourteenth Street Presbyterian Church	- acht uur
MacDougal Street	- half tien
Home Chapel, Twenty-ninth Street	- acht uur

OM TWAALF UUR

John Street Methodist Episcopal Church
Fultonstreet Reformed Dutch Church
Mission Chapel, 106 Centre Street
Duane Street Methodist Episcopal Church, 27 Greenwich Street
Broome Street Reformed Dutch Church
Spring Street Hall (kleurlingen)
Twelfth Street, bij Avenue C (werkmensen)